

Jeseníček

Číslo 8/2023-2024

Ročník 49

Ráno 29. LISTOPADU 2023 se sešli žáci 7. třídy na nádraží v Jesenici, aby tento den navštívili Západočeskou galerii (ZČG) v Plzni.

Cesta vlakem rychle ubíhala. Po příjezdu do Plzně jsme se přesunuli do centra města s úmyslem navštívit výstavní síň Masné krámy. Jedná se o největší výstavní expozici ZČG. Po její prohlídce jsme se následně zúčastnili edukačního programu „Jak se dělá výstava“.

Žáci se dozvěděli, kdo je kurátor výstavy, co vše zajišťuje, co je libreto k výstavě, instalace a jaké jsou možnosti propagace jednotlivých instalací. Součástí programu byla i samotná výtvarná tvorba. Vyzkoušeli jsme si přípravu textu tiskové zprávy i tvorbu plakátu k právě probíhající výstavě „... A viděl jsem nové nebe a novou zemi...“ (Apokalypsa a umění v českých zemích). Aktuální výstava představuje tyto inspirace ve výtvarném umění a hudbě v širokém rozpětí od středověku až do současnosti. Obdrželi jsme také propagační materiály, které lze dobře využít v hodinách výtvarné výchovy, případně českého jazyka.

Po návštěvě galerie nás čekala prohlídka náměstí, kde již probíhají vánočními trhy. Po krátkém rozchodu jsme se vydali na cestu zpět k nádraží. Do Jesenice jsme dorazili kolem půl čtvrté. Z exkurze si každý odnesl mnoho pozitivních zážitků.

Mgr. Lenka Valešová

Již tradičně proběhla letos na I. stupni ČERTÍ ŠKOLA. Jelikož jsme 5. 12. byli pozváni do MŠ na divadelní představení (viz Jeseníček č. 7, str. 3), udělali jsme si ČERTÍ ŠKOLU o den dříve, tedy 4. 12.

Čertíků na prvním stupni byla opravdu většina. Předvedli se v nejrůznějších podobách – od milých až po strašidelné. Přišlo i několik andílků. Děti plnily vskutku pekelně těžké úkoly, měly si vymyslet i své nové čertí jméno. Kromě početních úkolů se také musely orientovat v pekelné mapě, vysvětlovaly různá rčení (např. „šijí s ním všichni čerti“ nebo „venku se čerti žení“) a plnily spoustu dalších úkolů, vymalovávaly nebo kreslily čerty atd.

Den si všechny děti náramně užily, některé se trochu bály už od rána, jiné se těšily. Až nadešla ona očekávaná chvíle, kdy zabouchali na dveře velcí čerti, to všem ztuhla krev v žilách. Devátáci nás překvapili početným houfem pekelníků a opravdu povedenými maskami. Mikuláš s anděly byli na děti připraveni – četli jména hříšníků a ti slibovali, že už budou hodní. Od čertů děti dostávaly uhlíky a byly začerněny na důkaz návštěvy z pekla. Nakonec dostaly sladkosti.

Děkujeme tímto devátákům za vzornou přípravu a zapojení snad všech žáků ze třídy. Někteří byli vážně k nepoznání.

Mgr. Jana Doležalová

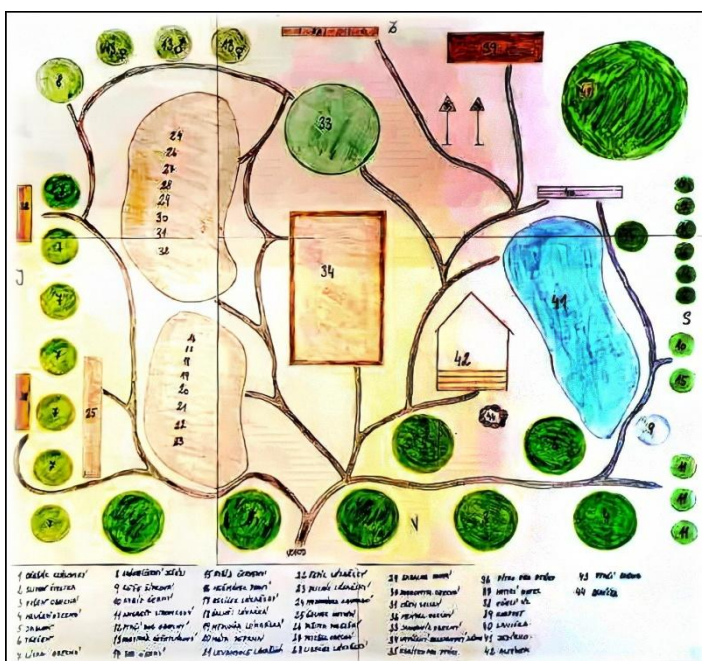
Naučné středisko ekologické výchovy (NSEV) Čabárna u Kladna pořádá každoročně pětikolovou přírodovědnou soutěž družstev pro žáky základních škol a gymnázií ve Středočeském kraji. Naše škola se této soutěži pravidelně účastní.

Letošní podtitul byl *Jedlá příroda*. Finále soutěže se konalo ve středu 13. prosince přímo v budově ekocentra Čabárna. Mezi nejlepších pět skupin v II. kategorii (6. – 7. tř.) se probojovalo družstvo 6. třídy ve složení: Miluška Staňková, Martina Zuzana Gasperová, Sofie Worofková, Nikola Vaicová, Victoria Valchářová a Tomáš Kačíř. Pro špatné spojení hromadnou dopravou nás na místo dopravila Střední škola a Základní škola Jesenice.

V průběhu soutěže porovnávaly skupiny své znalosti v poznávačce rostlin a živočichů, v písemném testu a na závěr prezentovaly projekt své zahrady,

který vypracovávaly ve 4. kole. Projekt musel splňovat mnoho podmínek (počet druhů stromů, keřů a bylin, zařízení pro živočichy, vodní prvek a také se hodnotila celoroční produkce této zahrady). Naši žáci si vedli velmi dobře a zcela zaslouženě dosáhli na parádní 3. místo z původních 21 soutěžících skupin.

Všem děkuji za výbornou reprezentaci školy a ještě jednou gratuluji.

Ing. Zdeněk Pecka

OKRESNÍ KOLO SOUTĚŽE „VÁNOČNÍ KAPR 2023“

Okresní kolo přírodovědné soutěže „Vánoční kapr“, konané v sále Klubu DDM Rakovník v Čermákových sadech ve čtvrtek 14. 12. 2023, proběhlo již tradičně za účasti jesenických žáků. Ti zde zúročili své znalosti v písemném testu a poznávačce rostlin, ryb a dalších vodních živočichů. Za upozornění stojí zejména 1. místo Andrea Sýkorové v kategorii 4. – 5. tříd. Jí i všem ostatním žákům děkujeme za vzornou reprezentaci naší školy.

KATEGORIE (I.): 4. – 5. TŘÍDA

JMÉNO	TEST	RYBY	POZNÁVAČKA	BODY	MÍSTO
Andrea Sýkorová	18	15	8,5	41,5	1.
V I. kategorii soutěžilo celkem 14 žáků.					

KATEGORIE (II.): 6. – 7. TŘÍDA

JMÉNO	TEST	RYBY	POZNÁVAČKA	BODY	MÍSTO
Martina Gasperová	10	4	4,5	18,5	12. – 14.
Václav Štercl	9	6	3,5	18,5	12. – 14.
Nikola Vaicová	6	4	4,5	14,5	17.
Ve II. kategorii soutěžilo celkem 19 žáků.					

KATEGORIE (III.): 8. – 9. TŘÍDA

JMÉNO	TEST	RYBY	POZNÁVAČKA	BODY	MÍSTO
Lukáš Pavlis	13	18,5	7,5	39	6.
Vlastimil Sojka	13	13,5	7,5	34	8.
Vojtěch Gasper	9	12,5	8	29,5	12.
Ve III. kategorii soutěžilo celkem 22 žáků.					

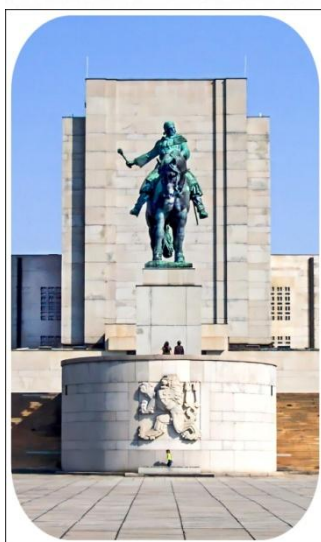
VOJENSKÝ
HISTORICKÝ
ÚSTAV

ARMÁDNÍ MUZEUM

15.12.2023

DĚJEPISNÁ EXKURZE ARMÁDNÍ MUZEUM ŽIŽKOV

V pátek 15. prosince vstávali osmáci a devátáci dřív než obvykle. Na tento den pro ně byla připravena další DĚJEPISNÁ EXKURZE. V místě konání, ARMÁDNÍM MUZEUM ŽIŽKOV, museli být nejpozději v 8:45, proto z Jesenice odjízděli autobusem (spolu s p. uč. Hružovou, p. uč. Vyletovou, p. Trpákovou a p. as. Rabasovou) už v 6:45. Nikdo se neopozdil, nikdo si nechtěl nechat exkurzi ujít!

Do Prahy jsme dorazili včas. Pan řidič nás vysadil pod Vítkovem, tak jsme to neměli do Armádního muzea daleko a byli jsme na místě podle plánu. Zde se obě třídy rozdělily, neboť každá měla trochu jiný program.

Osmáci se s p. učitelkou Hružovou a p. učitelkou Vyletovou nejprve vydali do kopce na samotný vrchol Vítkova, kde se nachází monumentální Památník národního osvobození. Jeho počátky spadají do období po 1. světové válce, kdy vznikla myšlenka postavit na Vítkově památník československým legionářům. V roce 1928 byl položen základní kámen, autorem architektonického návrhu byl Jan Zázvorka. Slavnostního otevření, plánovaného na výročí založení státu v roce 1938, se ale památník nedočkal. V období Protektorátu Čechy a Morava byl obsazen Němci, kteří zde měli sklad wehrmachtu. V roce 1948 byl objekt předán do rukou státu. Jeho funkce se však změnila a od roku 1951 zde byli pohřbíváni významní představitelé KSČ. O dva roky později tu bylo vybudováno mauzoleum 1. „dělnického“ prezidenta Klementa Gottwalda. To bylo přístupné do r. 1962, poté bylo balzamované tělo zpopelněno.

Po r. 1989 byly všechny ostatky vráceny rodinám zesnulých, či uloženy do společného hrobu na Olšanských hřbitovech v Praze. V r. 2000 se památník stal součástí programu rehabilitace památek spjatých s dějinami 20. stol. a o rok později částí Národního muzea. Od října roku 2009 je opět otevřen pro veřejnost. V současnosti se zde nacházejí ostatky neznámého vojína od Zborova (1917), Dukly (1944) a také hrob generála Eliáše a jeho manželky.

Generál Alois Eliáš

V památníku najdeme stálou expozici *Křižovatky české a československé státnosti*, Slavnostní síň, hrob neznámého vojína a expozici *Laboratoř moci* (zázemí mauzolea K. Gottwalda). Interiér památky je vyzdoben souborem mozaik M. Švabinského (*Apotheosa vlasti*) či plastikou Jana Štursy (*Raněný v Kapli padlých*).

Nedílnou součástí objektu je také největší jezdecká plastika ve střední Evropě – Jan Žižka z Trocnova od sochaře Bohumila Kafky. Model sochy dokončil umělec již v roce 1941, ale ke slavnostnímu odhalení došlo až při výročí bitvy na Vítkově 14. července 1950. Komplex doplňuje střešní terasa s úchvatným výhledem na Prahu a okolí.

Kulturní nabídka památníku je vskutku velmi pestrá. Vedle přednášek věnujících se různým obdobím 20. století nabízí divadelní představení v majestátním prostoru *Slavnostní síně* a koncerty klasické i současné hudby. Prostor tzv. *Čestného dvora* s hrobem neznámého vojína je pravidelně využíván při státních návštěvách i pietních aktech spojených s památnými dny a státními svátky (např. 28. října nebo 8. května).

Žáci se nejprve seznámili s historií památníku, poté si prohlédli sochu Jana Žižky a zároveň si užívali krásných výhledů na hlavní město. Na cestě zpět k muzeu se zastavili u památného kamene připomínajícího bitvu husitů na Vítkově (1420).

V muzeu následně zhlédli interaktivní expozici zaměřenou na léta 1914 – 1918. Největším zážitkem pro ně byla procházka zákopem první světové války. Dokonalá iluze zákopů je tvořena dřevěnými stěnami, nasvícením, zvukovými efekty i autentickými předměty. Žáci procházeli labyrintem zákopových stěn ze dřeva a proutí, úzké chodby je vedly například k obydlí vojáků, velitelskému štábu, stanovišti zdravotníků nebo stanici spojařů. Atmosféru válečného běsnění dotvářely obrazové a zvukové efekty, kupříkladu výbuchy min.

Od 11 hodin pak pro ně byl připraven devadesátiminutový výukový program o 1. světové válce „*Příběh Velké války*“. Žáci se v něm detailně seznámili s průběhem tohoto válečného konfliktu z několika různých pohledů – československých legionářů, vojáků rakousko-uherské armády, členů 1. čs. odboje i civilistů. Pracovali s exponáty, dobovými dokumenty a uměleckými díly, doplňovali pracovní listy. Po skončení programu pak ještě zhlédli expozici věnovanou vzniku ČSR v roce 1918 a T. G. Masarykovi. Někteří stihli nahlédnout také do klenotnice a zbrojnice.

Devátáci s paní Trpákovou a paní asistentkou Rabasovou začali svou cestu za poznáním v muzeu výukovým programem „*Republika!*“. Prostřednictvím skupinové práce s dobovými předměty a dokumenty v interaktivní expozici věnované rokům 1918 – 1938 se seznámili s důležitými vojensko-politickými událostmi v ČSR v letech 1918 – 1938 a s osobností T. G. Masaryka. Poté si se zájmem prohlédli část muzea věnovanou 1. sv. válce a nezapomněli také na procházku imitací válečného zákopu. Zájemci si též s p. uč. Hružovou prohlédli expozici věnovanou rokům 1938 – 1948, atentátu na R. Heydricha (1942) a holocaustu. Plechovka od Cyklonu B, kterým byli zabíjeni vězni v koncentračních táborech, popravčí nástroj gilovina a filmové ukázky natočené po osvobození táborů v nás zanechaly hluboký dojem.

Poté se devátáci vydali směrem vzhůru k Národnímu památníku na Vítkově. Někteří už byli unaveni a nechtěli do kopce šlapat. Ale oznámení, že kdo nevystoupá nahoru, přijde o návštěvu oblíbeného občerstvení KFC, vyburcovalo k aktivitě všechny.

U památníku žáci vyslechli stručnou historii objektu a pak měli čas, stejně jako mladší spolužáci, na prohlídku exteriérů a těšení se z krásných výhledů na Prahu. Poté se i oni na zpáteční cestě zastavili u připomínky husitské bitvy z roku 1420. U muzea se obě třídy znovu spojily a společně se vydaly k autobusu. Při cestě domů se výletníci zastavili v KFC na nákup občerstvení a do Jesenice se, plní zážitků, vrátili krátce před 16. hodinou.

Všechny cíle exkurze se podařilo splnit. Přálo nám počasí, expozice Armádního muzea i výhledy na zimní Prahu byly nádherné. K pohodové atmosféře exkurze přispěl i pan řidič Z. Vavříčka, který ochotně plnil všechna naše přání a dopravil nás bez problémů a včas na určené místo.

Děkuji p. učitelce Vyletové, p. Trpákové a p. asistentce Rabasové za pomoc v průběhu exkurze. A na co se ještě žáci můžou v tomto školním roce těšit? Osmáci na jaře pojedou na prohlídku kláštera a archivu v Plasích, devátáci navštíví buď Lidice, nebo Terezín. Pro oba ročníky je pak na závěr školního roku připravena dvoudenní exkurze (buď Mauthausen, nebo Osvětim).

Mgr. Petra Hružová

KROUŽEK FLÉTEN

Kroužek fléten vedu na naší škole od roku 2005. Navštěvují ho žáci většinou od 1. nebo 2. třídy, občas se zapojí i chlapci. V některém roce vedu 2 kroužky fléten souběžně, a to začátečníky i pokročilé. Děti většinou opouští kroužek po dokončení 4. třídy a odchodem na druhý stupeň. Několik výjimek tu ale bylo.

Pískáme si pro radost, občas někde vystoupíme pro rodiče, důchodce, v muzeu... Než začneme se samotnou hrou na sopránovou zobcovou flétnu, učíme se dechová cvičení, seznámíme se s částmi flétny, s jejím správným držením, rytmizujeme slova a říkadla. Postupně se učíme notičky a hrajeme jednoduché písně společně, později i samostatně.

Scházíme se každé pondělí v čase od 13:30 do 14:15 hodin.

Mgr. Jana Doležalová

NĚCO PRO ZASMÁNÍ

„Kolik úspěšných seskoků musí mít parašutista, aby dostal tenhle odznak?“ ptá se začátečník instruktora.
„Všechny.“

Mezinárodní vesmírná stanice (známější pod zkratkou ISS = International Space Station) je v současné době jediná trvale obydlená vesmírná stanice. První díl ISS byl vynesena na oběžnou dráhu 20. listopadu 1998, a tak si na sklonku roku 2023 můžeme v Jeseníčku připomenout její 25. narozeniny.

Stanice je umístěna na nízké oběžné dráze Země ve výšce kolem 400 km. Při průměrné rychlosti asi 7 700 m/s (27 720 km/h) pak pravidelně obíhá Zemi s periodou přibližně 92 minut. Od 2. listopadu 2000, kdy na ni vstoupila první stálá posádka, je stanice (jak už bylo zmíněno) trvale obydlena. Několikačlenné expedice zde pobývají obvykle šest měsíců.

Podle původního plánu měla ISS fungovat do roku 2016. Její životnost se však stále prodlužovala, až teprve na přelomu ledna a února 2022 se připustilo vyřazení z provozu v roce 2030 – tedy pokud se do té doby ještě něco nezmění. Plán počítá s postupným snižováním průměrné výšky dráhy stanice a řízeným ukončením její existence v lednu 2031. Manévr má být proveden tak, aby zbytky ISS, které neshoří v atmosféře, dopadly do odlehle oblasti v Tichém oceánu.

V současnosti je ISS nevhodnějším umělým kosmickým tělesem pro vizuální pozorování prostým okem. Je velká, na nízké orbitě a má sklon dráhy větší než 50° (takže přelétá i nad ČR). Při přeletu má podobu velmi jasné hvězdy, která se pohybuje noční oblohou od západu k východu.

☺ Mezinárodní vesmírná stanice je nejdražším projektem, jaký byl kdy realizován. Ale ani její bezpečné vyřazení z provozu nebude levnou záležitostí. Dle dostupných informací by řízený zánik ISS mohl stát až miliardu dolarů!

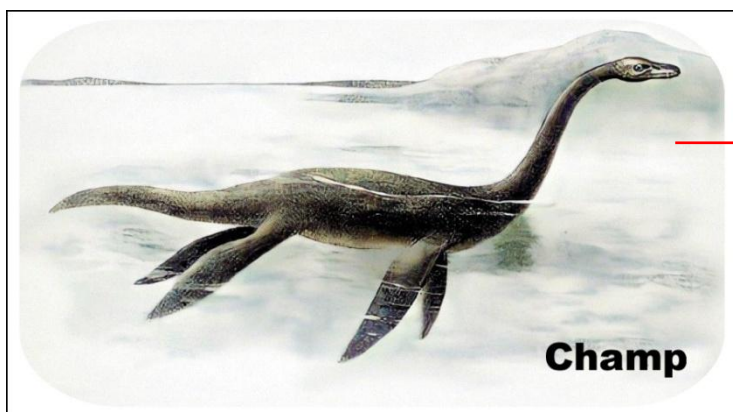
JMÉNO	CHAMP (CHAMPY)	PŘÍŠERA Z JEZERA CHAMPLAIN
MÍSTO	Lake Champlain	Státy New York a Vermont, USA

☞ Historie – O záhadném tvorů z jezera se zmiňují již indiánské legendy staré stovky let.

☞ Rok 1609 – Jezeru dává jméno slavný francouzský kartograf, diplomat a cestovatel Samuel de Champlain (1567 – 1635), který prý tajemné stvoření rovněž spatřil.

☞ Rok 1883 – Místní šerif jménem Nathan H. Mooney nahlásil pozorování zvířete, jehož délku odhadl na více než osm metrů a jehož pohyb po hladině prý vidělo několik dalších lidí.

☞ Rok 1977 – Američanka Sandra Mansi pořizuje asi nejslavnější fotografii příšery z jezera Champlain. Zachycuje zvláštní objekt trčící z vody a připomínající hlavu na dlouhém krku a tělo ponořené ve vodě. Stvoření se nápadně podobá Lochneské příšeře (viz Jeseniček č. 3/2022-2023, str. 6). Skeptici ovšem namítají, že je na fotografii jen kus plovoucího dřeva.

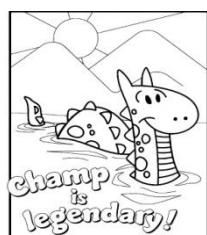
☞ Rok 1984 – Champa údajně spatřilo několik lidí z lodi The Spirit of Ethan Allen.

☞ R. 2005 – Rybář Dick Affolter a jeho nevlastní syn Pete Bodette pořídili při lovu lososů video-nahrávku velkého tvora, která ale nebyla uznána za přesvědčivý důkaz.

☞ Rok 2014 – Američan Denis Hall zachytil při pátrání po champlainské příšeře pomocí podvodního mikrofonu zvláštní zvuky, které prý podle jejich intenzity muselo vydávat nějaké velké zvíře. Při analýze záznamu se dodatečně ukázalo, že se jezerem nerozléhal jen jeden hlas, ale hned několik.

☞ Srpen 2019 – Místní výzkumnice Katy Elizabeth, jejíž prací je monitorovat stav jezerní fauny, se podařilo pomocí sonaru zachytit dva podivné tvory o velikosti kolem 6 metrů.

☞ 10. září 2022 – Na sonaru se podařilo zachytit šestimetrové stvoření (podobně jako v roce 2019) – viz

<https://www.youtube.com/watch?v=xM1CAIC2mP4&t=79s>

ŘEŠENÍ HÁDANEK Z ČÍSLA 7/2023-2024:

1.- VÝZNAMNÉ BITVY

Verdun – 1916, Lech – 955,
Wogastisburg – 631, Jankov – 1645,
Bílá hora – 1620, Moravské pole – 1278, Waterloo – 1815,
Stalingrad – 1942/3, Kresčak – 1346, Lipany – 1434

ČTENÁŘSKÁ SOUTĚŽ JESENÍČKU

2.- OBRÁZEK S CHYBOU

Muž na obrázku nezanechával ve sněhu stopy (na rozdíl od psa).

3.- HÁDANKA

Paní Hodná se stará o tři zvířata → Jednoho psa, jednu kočku a jednoho králíka.

1) MOHLI SE POTKAT?

V následující hádance (je součástí dějepisné soutěže) rozhodni, zda se mohli potkat:

① Václav Havel –
Václav Klaus

② Ludmila – sv. Václav

③ Kosmas – Jan Hus

④ Sámo – Dagobert I.

⑤ Přemysl Otakar II. –
Václav III.

⑥ Albrecht z Valdštejna
– generál Laudon

⑦ Jan Amos Komenský
– Josef Dobrovský

⑧ Petr Parléř – Karel
IV.

⑨ Metoděj – Matyáš
z Arrasu

2) ASTRONOMICKÝ KVÍZ

1) Při zatmění Slunce:

- a) vrhá Země stín na Měsíc
- b) vrhá Měsíc stín na Zemi
- c) vrhá Slunce stín na Měsíc

2) Mlhovina je

- a) oblak mezihvězdného prachu a plynu
- b) oblak vodní páry ve vesmíru
- c) vířivý útvar v atmosféře plyných planet

⑩ Marie Terezie –
Fridrich II.

3) Jak se jmenuje Zemi nejbližší hvězda?

- a) Proxima Centauri
- b) Sirius
- c) Slunce

4) Kdo zformuloval gravitační zákon?

- a) Tycho Brahe
- b) Isaac Newton
- c) Johannes Kepler

5) Halleyovu kometu můžeme pozorovat
přibližně každých:

- a) 46 let
- b) 76 let
- c) 106 let

6) V současné době převládá názor,
že dinosauři vyhynuli z důvodu:

- a) dopadu planety
- b) rozsáhlé magnetické bouře
- c) zásahu mimozemské civilizace